

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛІНГВІСТИКА»

Лектор курсу			Стежко Світлана Орестівна, кандидат філологічних наук, доцент.		Контактна інформація лектора (e-mail), код курсу на Google Workspace for Education		e-mail: s.stezhko@duikt.edu.ua код курсу на Google Workspace for Education — https://classroom.google.com/c/ODM3NTk4ODM4NDQ3?cjc=ae4mswwt	
Галузь знань			F «Інформаційні технології»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			F2 Інженерія програмного забезпечення		Семестр		2	
Освітня програма			Інженерія програмного забезпечення		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	3	90	18	-	36	-	36	
АНОТАЦІЯ КУРСУ								
Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі								
Освітні компоненти, які передують вивченню			базова					
Освітні компоненти для яких є базовою			Проектування інтерфейсу користувача (4.0), Аналіз вимог до програмного забезпечення (5.0), Українська мова професійного спрямування (3.0).					
Мета курсу:		управляти динамікою групових процесів у своїй професійній діяльності; зважаючи на прикладні аспекти застосовування знань з теорії психолінгвістики, проводити експериментальні дослідження особливостей систем аналізу великих масивів текстової інформації, насамперед, для розробки сучасного програмного засобу, зорієнтованого на аналіз великих обсягів текстової інформації, придатної для різноманітних царин сучасної діяльності, зокрема, сучасних лізингових систем, що використовують великі обсяги документації для підвищення ефективності електронного документообігу; здійснювати психолінгвістичний аналіз процесів породження та сприймання мовних явищ у контексті комунікативної взаємодії «айтішників»; адаптовуватися до нових ситуацій та умов інформаційно-технологічного процесу; приймати самостійні рішення під час процесу застосування набутих знань у своїй професійній діяльності; аналізувати власну професійну діяльність, та бути підготовленим для фахової комунікації із представниками інших наукових кіл; практично застосовувати результати психолінгвістичних досліджень для вирішення широкого кола прикладних проблем (наприклад, царини інформаційних технологій, інженерної психології).						
Компетентності відповідно до освітньої програми								
Soft-skills/Загальні компетентності (ЗК)					Hard-skills/Спеціальні компетентності (СК)			
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань. ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати								

різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 1. Аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки. ПРН 2. Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ			
Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Тема 1. Психолінгвістика як наука і навчальна дисципліна <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-4			
Інтердисциплінарна специфіка психолінгвістики. Маргінальність понять і термінів у психолінгвістиці. Актуальні напрями сучасної психолінгвістики.	Лекція 1 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація
Психолінгвістика і сучасні інформаційні технології.		Самостійна робота	
	2 год	1 бал	навчальна дискусія
Тема 2. Історія становлення і розвитку психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–4			
Витоки психолінгвістики. Вплив ідей видатних лінгвістів на становлення психолінгвістики	Лекція 2 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація
Що вивчає лінгвістика? Що вивчає психологія? Основні теорії виникнення мови. Звуконаслідувальна гіпотеза; звукосимволічна гіпотеза; вигукова гіпотеза; гіпотеза соціального договору; гіпотеза трудових вигуків; гіпотеза жестів; гіпотеза божественного	Практичне заняття 1 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Ідеї В. Гумбольдта та психолінгвістика. Ідеї І.О. Бодуенаде Куртене та психолінгвістика.		Самостійна робота	
	2 год	1 бал	навчальна дискусія
Тема 3. Психолінгвістичні моделі мовленнєвої діяльності <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			

Моделі породження мовленнєвого висловлювання. Семантико-граматичне структурування. Мовленнєві помилки. Сприймання мовлення. Актуальність психолінгвістичних моделей мовленнєвої діяльності в контексті аналізу діяльності ІТ-фахівців. Мова як система орієнтирів для організації та регуляції професійної діяльності. Мовлення як чинник ідентифікації особистості.	Лекція 3 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
1. Вільгельм фон Гумбольдт про системність мови. Теорія фонемі Івана Олександровича Бодуена де Куртене. Метод лінгвістичного аналізу або лінгвістичний експеримент Льва Володимировича Щерби. 2. Механізм смислового сприйняття висловлювання. Трансформаційно-генеративна граматики Ноема Хомського. Модель Т-О-Т-Е Дж. Міллера і Е. Галантера (test –operate – test – exit: «спроба – операція – спроба – результат»). 3. Засоби вербальної символізації у мовленнєвій поведінці. Головні постулати психолінгвістики в системі інформаційних технологій.	Практичні заняття 2-4 6 год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Мовлення як структуруючий чинник мислення і способу пізнання світу.	6 год	3 бали	Дослідження мовних явищ.
Тема 4. Структура психолінгвістичної науки <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Теоретична і прикладна психолінгвістика. Поняття про експериментальні методи психолінгвістики. Головні постулати психолінгвістики.	Лекція 4 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
1. Національно-культурна специфіка і вплив на мовленнєву та не мовленнєву поведінку. Поняття соціалізація та “інкультурація”. 2. Культурна ідентичність і міжкультурна комунікація. Теоретична і прикладна психолінгвістика.	Практичне заняття 5-6 4 год	4 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Мовлення як структуруючий чинник мислення і способу пізнання світу	Самостійна робота		
	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 5. Експериментальна психолінгвістика <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Поняття про експеримент. Головні поняття і терміни експериментальної психолінгвістики. Експериментальні методи у психолінгвістиці. Асоціативний експеримент у психолінгвістиці.	Лекція 5 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування

1. Поняття про експеримент в психолінгвістиці. Асоціативний експеримент як метод установлення асоціацій. Роль асоціативного експерименту в системах штучного інтелекту. 2. Мовна компетенція і лексичні навички.. 3. Роль «професійної компетенції» в контексті комунікативної взаємодії IT-фахівців	Практичне заняття 7-9 6 год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Поняття про стратегію як мисленнєву тенденцію організації, регуляції та перебігу діяльності IT-фахівців.	6 год	3 бали	Дослідження мовних явищ.
Тема 6. Психолінгвістичні основи формування мовної компетентності <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Витоки «мовної компетенції» як наукового феномена. Концепції розуміння поняття «мовна здібність». Багатозначність терміна «мовна компетенція». Актуальність професійної компетентності IT-фахівців.	Лекція 6		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
1. Феномени «мовної компетенції» та «професійної компетентності» при вивченні інформатики. 2. Основні напрями досліджень мовної особистості.	Практичне заняття 10,11 4год	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
1. “Використання мови (performance)” за Н.Хомським.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
2. Основні типи мовних особистостей.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 7. Методика «КАРУС» у світлі психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Поняття про стратегію як мисленнєву тенденцію організації, регуляції та перебігу діяльності IT-фахівців.«КАРУС» – п’ять мисленнєвих тенденцій як п’ять стратегій системної методики: комбінування, аналогізування, реконструювання, універсальний підхід, стратегія випадкових підстановок, за В. О. Моляко.«КАРУС» як експериментальна методика дослідження взаємодії когнітивних і мовних структур у професійній діяльності суб’єкта. Методика «КАРУС» як перспективна технологія у царині інформаційних технологій.	Лекція 7 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
1. Система карус як спроба тренінгу творчих процесів. Стратегії системи КАРУС.	Практичне заняття 12,13	6 балів	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування

2. Обмеженість експериментальної бази (інженерна творчість) при створенні системи КАРУС.	4 год		
	Самостійна робота		
КАРУС і спроба керування процесами віртуалістики.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ, презентація
Проблеми мистецької творчості і стратегії системи КАРУС.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.
Тема 8. Мовна форма як об'єкт дослідження психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Поняття про «мовну форму». Внутрішня потенційність мовної одиниці як актуалізація її мовної форми. Фрейм як структурна компонента мовної форми. Мовна форма та її контекстуальна трансформація.	Лекція 8 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Мовна форма як варіант «мовного продукту» в процесі репрезентації її первинного значення у програмному моделюванні.	Практичне заняття 14 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
Роль мовної форми в інтелектуальній діяльності IT-фахівців	Практичне заняття 15 2 год	2 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Мовна форма та її контекстуальна трансформація.	4 год	2 бали	Дослідження мовних явищ.
Тема 9. Текст як об'єкт дослідження психолінгвістики <u>Рекомендовані джерела:</u> 2,3			
Слово – висловлювання – текст – контекст – дискурс. Параметри і категорії тексту. Герменевтичний підхід у психолінгвістичному дослідженні тексту. «Герменевтичне коло розуміння», за Г.-Г. Гадамером. Пояснення, тлумачення, розуміння як герменевтичні процедури у системі інформаційних технологій. Роль тексту у структуруванні актуальних завдань і професійної діяльності IT-фахівців.	Лекція 9 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
1. Категорійна ієрархія тексту (цілісність, зв'язність, членованість, інформативність). 2. Моделююча здатність тексту. 3. Моделювання дискурсу в системах штучного інтелекту.	Практичне заняття 16-18 6 год	6 бали	Усне опитування, навчальна дискусія, ситуаційне завдання, круглий стіл, мозковий штурм, тестування
	Самостійна робота		
Поняття про дискурс. Дискурс як комунікативний феномен.	2 год	1 бал	Дослідження мовних явищ.

Інтернет-ресурси як валідний засіб поширення інформації	2 год	1 бали	Дослідження мовних явищ.
Контекстуальна залежність змісту тексту.	2 год	1 бали	Дослідження мовних явищ.
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
• Мультимедійний проектор; • Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., доп. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 376 с 2. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. О. Калмикова, Г. В. Калмиков, І. М. Лапшина, Н. В. Харченко. - (Вища освіта). Переяслав-Хмельницький : Переяслав-Хмельницький пед. ін-т, 2008. — 325с. 3. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С. І. Куранова. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 208 с. 4. Холод О.М. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR= Психолінгвістичний аспект антропоцентричних характеристик мовлення [Текст] : автореф. дис... д-ра. філол. наук: 10.02.15 / Холод Олександр Михайлович ; Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 1998. - 38 с.			
ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)			
• Курс передбачає роботу в колективі. • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. • Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. • Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів. • Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті. • За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.			
КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ			
Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання всіх практичних робіт і виконання самостійних завдань, які передбачені структурою освітньої компоненти Штучний інтелект. Якщо студента не допущено до складання заліку, як такого, що не виконав індивідуальний план, йому надається час до перескладання для виконання всіх вимог допуску. Студент має право на два перескладання. При повторному перескладанні екзамену його у студента може приймати комісія, яка створюється директором ННІТ. Оцінка комісії є остаточною. У випадку отримання студентом 0 балів (неприйнятно), що тягне відрахування за невиконання навчального плану. Оцінювання студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою і складається із двох основних оцінкових блоків і розподіляється в певних пропорціях 60(бали <i>напрацьовані під час вивчення дисципліни – Поточний контроль</i>), 40 (<i>підсумкове оцінювання - Залік</i>):			
Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання	
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	• Виконання практичних робіт	42 бали	
	• Самостійна робота	18 балів	
ПІДСУМКОВЕ	Залік проходить у письмовій формі.	40 балів	

ОЦІНЮВАННЯ Я залік			
Додаткова оцінка			
Види навчальної роботи		Оцінювання	
Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій за тематикою освітньої компоненти:			
- Тези доповіді на фаховій конференції		3 бали	
- Стаття у фаховому виданні		5 балів	
- Стаття в іноземному рецензованому виданні		10 балів	
Максимальна кількість додаткових балів, які можуть бути зараховані здобувачу освіти - 10 балів.			
ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ			
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми	Добре / Зараховано (С)

	допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	
67-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. .	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-66	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не представляється</i>
0-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не представляється</i>

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт Здобувача він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у Силабусі.